

I, majorment, el que més els importava, que és la clau del benestar: han organitzat els seus programes culturals d'acord amb les seves necessitats i segons la voluntat del país. Massa llarg fóra de citar exemples d'un a un.

El problema cultural a Catalunya, on ha estat impossible canviar-nos la manera que tenim de parlar, és encara un problema per a resoldre. Fa llàstima, comparats els catalans amb els homes d'altres països, la manera que parlem i la manera que escrivim. Som una cosa amorfa, indefinida: resultem vulgars, sense acabar de fer i ens formem amb una barreja de dues cultures, una imposada oficialment i altra pròpia de nosaltres mateixos, que viu maniatada i que és la que pugna per a manifestar-se lliurement.

Pensem l'atemptat pedagògic que hem de suportar en els nostres primers anys escolars, aprenent en una llengua que no entenem, com deia molt bé Martí Cos. La primera base per la cultura d'un país, diu la pedagogia, és ensenyar amb el mateix idioma en que es parla. Després que se'n aprenguin tants com es vulguin.

Cal, que els obrers, més interessats que ningú en obtenir una major cultura, que és la base de la seva emancipació, reflexionin bé respecte aquest punt.

DOMÈNECH ORDEIG

DEL CARNET PARTICULAR

(Petits comentaris)

Si atents als pensaments dels grans savis els homes tinguéssim la virtut de deixar translluir en tots els actes una guspira tant sols del caliu que en nosaltres arbora gairebé sense heur-n esment donaríem un pas ferm en la consecució dels bells ideals per els que la humanitat es daleix i lluita.

Quin allisonament més positiu enclouen les cinc ratlles de l'autor de «El jardí d'Epicur» que en lloc preferent d'aquest periòdic hi llegirém l'avant darrera setmana.

Que comptats són els homes que tenen la sinceritat de dir en públic tot el que pensent. L'esforç per a no ésser comprès i l'esperit de fingiment per a situar-se a recés dels blancs d'altri, porten a la negació completa de les conviccions fins a l'extrem de fingir per a enganyar-nos a nosaltres mateixos. Sense el perjudici del que diran, més arrelada la idea, professant-la amb orgull, fita en ella la vista com a nord i guiatge dels nostres passos, donant per ella la vida si així cal, tindriem a l'home col·locat en el terreny de no temer el fer pública la seva manera de pensar, i és que també manquen homes de fermes conviccions. La idea no és com un vestit de temporada que es canvia sovint. Dissortat del que en arribar a la joventut no duu en el fons de la seva ànima una idea que l'acompanyi immaculada fins al fossar i més dissortat encara el que arriba al fossar sense haver lluitat per una idea.

Sota aquest aspecte, la classe humil és la més avantatjada. La idea no té de fer-la surar en les mascarades de la política mundial. La convicció és ferma i sense mixtificacions, enorgulleix fomentar-la a n'els semblants «s'estima a n'els altres quan correspon a la nostra» i és que la idea de l'humil no li conquereix glòries, va unida a la lluita per el pa, per el sosteniment de la família, sense la pretensió de conquistar-se títols ni llocs rellevants i per això és immutable i sincera.

Si en l'aspecte esmentat s'esta situat a bon nivell, manca però el situar-nos en el que atany el fragment darrer de les cinc ratlles de l'eminent escriptor francès: «respectar el pensament quan ens és contrari, saber escoltar allò que ens desplaça».

Fixeu vos en el paper irrisori de gairebé tots els defensors de partit quan agafen la ploma per escriure. Aquells tocs de clari intolerants que ells creuen justíssims i de possibilitats innegables, sonen a les orelles com la barra-lleva d'una presó excitadora més de llàstimes que d'admiracions. És l'efecte contraproduent de la intolerància. A n'aquests tocs de clari a Olot, dissortadament, certa premsa ens hi té força acostumats. Passa, però, que els que constitueixen aquesta, són els que podríem dir-ne enemics volguts, ja que sense donar-se'n compte posen a mans de l'adversari la necessitat d'emprar mitjans excepcionals, camí sempre dreturer per a arribar a la victòria. Fan el que els governs dinàstics amb les doctrines republicanes i socialistes.

Nosaltres, però, tenim de partir de la base de posar en pràctica la tolerància; fem públics els nostres pensaments treballant els nostres ideals amb ferm desinterès, difonem-los i acostumem-nos a saber escoltar el que ens desplaça. L'ésser tractat amb injustícia és un mitjà poderós per a adquirir una recta consciència en les coses que ens veiem privats; sobre passem-nos a les nostres forces. És la crida millor que podem fer a les multituds proletàries. Li sobra la raó a Nietzsche quan diu «que l'èxit no està sols en el vèncer, a voltes radica sols en el desig».

D. SALBERT

Comentari

Homes-Simbols

Ho és i del doble ideal de patriotisme i democràcia, el president de la República Txecoslovàquia, Tomàs Masaryk.

El prestigi de que gaudeix aquest home exemplar, no el deu pas a l'aristocràcia del seu origen, puix ve de família ben humil, ni tampoc perquè sigui rei, ni hereu de cap corona, quins prestigis solen ésser sempre ficcions mantingudes per una societat hipòcrita i sovint inculta.

L'aureola de respecte i veneració que avui fa més excelsa la vida d'aquest home, la deu als seus mèrits personals, guanyats durament en el camp de la llibertat i la democràcia, fixa la seva pensa i el seu cor en els destins de la Pàtria esclava, i per quin alliberament no escatimà cap esforç ni cap dolor. Masaryk, a qui deu Txecoslovàquia la seva independència, ho pensà mai que de la política en pogués treure cap fortuna material; ell solament creia en la fe i llealtat més escrupulosa als principis democràtics: Llegint la seva història hom s'enamora de la seva honestat i fidelitat; ni una sola claudicació, ni una marrada; la línia recta informa tota la seva conducta política envers la seva terra.

Al Professor Masaryk no li era pas igual Monarquia o República; ell prou recordava que de la Monarquia la seva Pàtria n'havia rebut els greuges més punyents; ell prou sabia que de la Monarquia no calia esperar-ne cap raig de llibertat per a la seva dissortada Nació, a la qual des de molt temps mantenia encadenada a un règim tant dur, que àdhuc, per a aixecar el seu pensament a Déu, volia que ho fes en una llengua imposada i estranya al seu esperit...

El President Masaryk, un dels representants de poble més autèntics i estimats, ha fet, des de la Presidència, una obra tan sincerament patriòtica, que és una bella prova del seu credo democràtic.

A Txecoslovàquia també hi ha diversitat de pobles i llengües; doncs bé, Masaryk no ha cregut que aquesta diversitat fos cap obstacle per al progrés espiritual ni material del seu país, uns al revés, ha procurat que amb tota llibertat cadu un dels pobles de la seva terra es desenrotllés de manera que la seva personalitat quedés ben definida, i això, lluny d'empobrir l'Estat Txecoslovac, l'ha fet més ric i més fort i, des del punt de vista patriòtic, completament unificat.

Quan diferent i, per això mateix, desgraciada, la manera d'obrar a Espanya, en relació als seus diversos pobles, de l'ex-dictador M. Primo de Rivera, que acaba de morir a París!

Aquest, sense una adequada preparació política, sense un prestigi popular que l'encoratges, sense l'adhesió dels intel·lectuals del país, solament ajudat per uns quants fracassats que l'adulaven fins a l'estúpidesa (segons digué un seu fill), emprengué una campanya política del tot desproporcionada a les seves forces i, per altra part, perseguint els ideals de llibertat i justícia, com ell ho feu, no és d'estranyar que n'obtingués els amargs fruits que ell tant odiava, i que, en lloc d'ofegar les aspiracions seculars de tot un poble, contribuís, amb els seus procediments polítics, a perfilar i enrobustir més l'ànima que ell intentà atuir i borrar del mosaic espiritual ibèric.

LES ARTS

Exposició V. Solé Jorba a la «Sala Altavella» de Mataró

La pintura olotina pren, per part d'alguns elements joves, noves orientacions. L'artista olotí V. Solé Jorba, exposa vint-i-vuit teles, en algunes de les quals, si recordem la seva penúltima exposició a la «Sala Parés» de Barcelona, veurem clarament que aquest jove pintor procura lliurar-se del tòpic—pintura local—amb resultats ben determinats. La pinzellada, ampla i sincera, sense preocupacions ni recordances dels vells mestres olotins, fa que obtingui, en algunes de les teles, fragments de pintura ben personal.

Pot senyalar-se com un moment feliç d'aquesta nova orientació, la tela «Alsina», d'una simplicitat extraordinària, igualment com en «Pont del Revell» i «Vista d'Olot»; en aquestes últimes, la llum i l'atmosfera hi juguen amb una agilitat i mestria admirables.

En Solé, al voler lliurar-se de les influències que tenia arrelades, ha tingut d'abandonar aquella tècnica d'abans, potser un poc sistemàtica, obtenint, per altra part, més emoció, amb la pinzellada espontània i decidida d'ara.

La pintura d'En Solé mereix tota l'atenció i és comentada molt favorablement per els aficionats de Mataró.

A. V.

VARIA

El nostre dilecte confrare, «Gasete d'Olot», en el seu darrer número, donava una resposta ben trobada als falsos apòstols de «La Tradició Catalana». Aquests senyors creuen que, encastellats en la impunitat de que disfrutaven en temps de la Dictadura, a canvi de serveis ben poc d'acord amb llur fe catòlica, podien clavar l'enverinada sageta de la seva passió política sobre persones, per el sol fet de mantenir-se fermes en un ideal, que era una conseqüència lògica del seu civisme. Aplaudim sincerament aquesta campanya de la «Gasete

OBRERI! La millor arma del burgès i de l'Estat en contra teu és la teva mateixa ignorància.

Pensa que un sol obrer instruït val per cent o per mil, i que mil sense instruir són com unes màquines que produeixen inconscientment, com si no fossin homes.

Amic llegidor tens el deure de procurar un adepte a les teves idees i un company més a les teves lectures. «ACCIO CIUTADANA» es llegeix molt, però no es llegeix prou. Cadasou té de portar-ne un altre a subscriure's-hi i a llegir-la setmanalment. Entre els amics i els companys de treball cal predicar per la República, per Catalunya, per la Fraternalitat Humana.

Torna a pensar que l'enemic té tota la força de l'Estat i la que li donem nosaltres amb la nostra pròpia ignorància i desunió!

Amb un adepte que porti cadasou, aviat serem doblats.